

Sprawozdanie merytoryczne Fundacji Court Watch Polska za rok 2020

Fundacja
Court Watch Polska

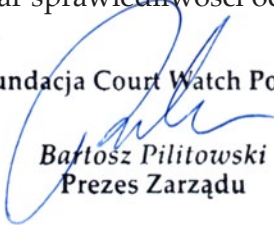
Stanowisko Pisarza

Dziesiąty cykl Obywatelskiego Monitoringu Sądów przypadł na wyjątkowy rok. Gdy kolejny, siódmy już wśród znanych ludzkości śmiertelny dla ludzi koronawirus, COVID-19, pojawił się pod koniec 2019 roku w Chinach, mało kto przewidywał, jakie będą tego skutki. Ta niewielka cząstka RNA zamknięta w białkową otoczkę przypominającą wyglądem koronę, w ciągu zaledwie kilku miesięcy postawiła w stan alarmu państwa na całym świecie. Podjęto bezprecedensowe środki, aby spowolnić rozprzestrzenianie się pandemii. Na wiosnę 2020 roku świat zdawał się zatrzymać. W wyniku tzw. lockdown'u zniknęli z ulic miast przechodnie i większość samochodów, zamknięto szkoły, restauracje, miejsca kultu religijnego, kina, teatry i centra handlowe. Także sądy od drugiej połowy marca rozpatrywały już tylko najpilniejsze sprawy. Na szczęście polskie społeczeństwo okazało się nadspodziewanie odpowiedzialne. Apele o wspólny wysiłek w celu „spłaszczenia krzywej”, jak określano strategię ograniczenia tempa przyrostu zachorowań, przyniosły skutek i większość osób stosowała się do zaleceń epidemiologów. Zarówno odsetek zarażonych, jak i osób przechodzących chorobę z ostrymi objawami okazał się w Polsce stosunkowo niski. Dla zachowania tego stanu rzeczy wiele obostrzeń utrzymano, choć w maju wznowiono pracę w zasadzie wszystkich przedsiębiorstw i instytucji. Także sądów. Najważniejszą działalność sądów, a więc wymierzanie sprawiedliwości, nie wróciło jednak do normy. Wiceminister Sprawiedliwości SSR dr Anna Dalkowska wydała 18 maja 2020 roku zalecenia skierowane do prezesów sądów, w których znalazło się sformułowanie: „Zakazuje się wstępu do budynków sądów osób innych niż wzywane do udziału w posiedzeniu lub też wykazujące inną niezbędną potrzebę. Rekomenduje się wydanie przez prezesów sądów zarządzeń uniemożliwiających lub ograniczających dostęp publiczności do sal rozpraw.” Mimo tego, że żadna ustawa

nie zezwala na ograniczenie jawności rozpatrywania spraw sądowych z uwagi na stan epidemii, a tym bardziej nie daje takiego uprawnienia prezesom sądów, wielu z nich wykonało zalecenia Ministerstwa. W początkowym okresie ograniczenia dostępu publiczności do rozpraw wprowadzono zarządzeniami w 88% sądów powszechnych i administracyjnych, jak również w Sądzie Najwyższym. Niewielka część z nich gwarantowała możliwość udziału w rozprawach publiczności i mediów, choć w ograniczonej liczbie. Inne pozwalały na arbitralne wyłączenie jawności. W 1/3 sądów został wprowadzony zupełny zakaz wstępu publiczności. Fundamentalne prawo zawarte w art. 45 Konstytucji RP oraz ważna gwarancja rzetelnego i bezstronnego procesu zostały w sposób nieproporcjonalny odebrane tysiącom obywateli, mających w tym czasie sprawy w polskich sądach. Pandemia się w końcu skończy, ale wyroki zapadłe na niejawnych posiedzeniach i nieogłoszone w publiczny sposób, tam gdzie prawo na to nie pozwala, a strony i oskarżeni nie byli pytani o zdanie, będą obowiązywały przez lata. W tej sytuacji badanie przebiegu samych rozpraw w toku Obywatelskiego Monitoringu Sądów zeszło na dalszy plan. Zagrożone okazało się fundamentalne prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy przez sąd oraz zasada publicznego ogłoszenia wyroku. Fundacja oraz jej wolontariusze od czerwca skupili się więc na monitoringu prawa do jawnego procesu i dostępności sądów dla publiczności. Wyniki tego badania znajdują się w pierwszej części raportu z monitoringu za rok 2020. Druga część jest poświęcona wynikom, prowadzonych przez nas stale obserwacji rozpraw. Mimo nadzwyczajnej sytuacji, zablokowania możliwości prowadzenia rekrutacji i szkoleń stacjonarnych dla wolontariuszy, a także mimo znacznie utrudnionego dostępu do sal rozpraw, w ciągu dziesiątego cyklu monitoringu udało nam się zebrać od 244 wolontariuszy prawie 3 tysiące obserwacji ze 117 sądów. Dostarczają one niezmiennie interesującego wglądu w to, co dzieje się na salach rozpraw w całej Polsce i pozwalają spojrzeć na wymiar sprawiedliwości oczami zwykłego obywatela.

Fundacja Court Watch Polska

Bartoś Pilitowski
Prezes Zarządu

Wprowadzenie

Dążymy do tego, aby każdy, kto przekracza próg sądu w Polsce, był spokojny, że zostanie potraktowany sprawiedliwie i z szacunkiem. W obserwację swoich lokalnych sądów udało nam się zaangażować już ponad 3 tysiące ochotników. Dzięki nim zebraliśmy największą na świecie bazę danych o tym, co dzieje się w sądach. Jest ona wskazówką dla sędziów, co robić, a czego unikać, by nawet ludzie, którzy otrzymali niekorzystny dla siebie wyrok, opuszczali gmach sądu z przekonaniem, że mieli sprawiedliwy proces.

Informacje podstawowe

Nazwa Fundacji: Fundacja Court Watch Polska

Siedzibą Fundacji jest miasto Toruń, adres siedziby: ul. Szosa Chełmińska 54/2, 87-100 Toruń.

Fundacja Court Watch Polska została zarejestrowana 7 kwietnia 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym – Sądzie Rejonowym w Toruniu pod numerem KRS 0000353330.

Fundacja posiada NIP 956-277-29-03 oraz REGON 340870870.

Fundacja Court Watch Polska posiada status Organizacji Pożytku Publicznego od 30 listopada 2015 roku.

Członkami zarządu Fundacji byli: Bartosz Pilitowski, Michał Popiela, Stanisław Burdziej.

Głównymi zadaniami Fundacji są:

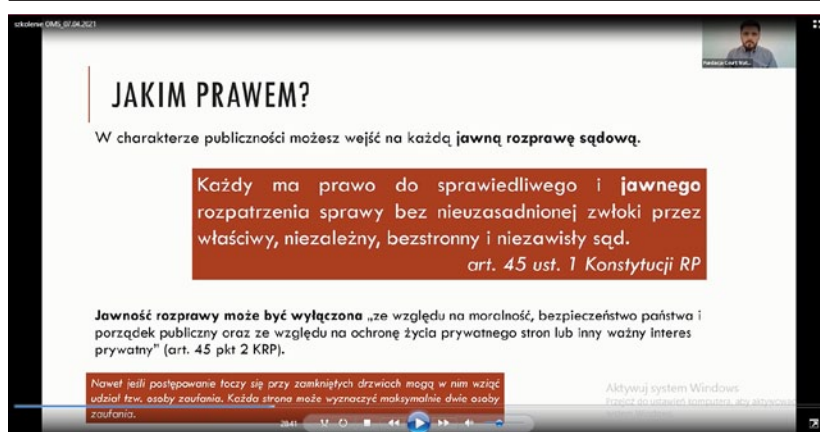
1. działalność na rzecz urzeczywistniania zasad demokratycznego państwa prawnego;
2. działalność edukacyjna i naukowa w zakresie prawa, praworządności i wymiaru sprawiedliwości;
3. działalność na rzecz poprawy jakości prawa oraz instytucji wymiaru sprawiedliwości;
4. poprawa świadomości prawnej społeczeństwa;
5. propagowanie i organizowanie wolontariatu;
6. działalność na rzecz praw człowieka oraz swobód obywatelskich;
7. upowszechnianie i wprowadzanie w życie idei i metod sprawiedliwości naprawczej;
8. przeciwdziałanie wykluczeniu osób stykających się z wymiarem sprawiedliwości, w tym readaptacja skazanych;
9. działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.

Obywatelski Monitoring Sądów

Obywatelski Monitoring Sądów to najważniejszy program Fundacji prowadzony od początku jej działalności nieprzerwanie aż do dziś. Polega on na uczestniczeniu przeszkolonych wolontariuszy Fundacji w rozprawach sądowych. Nie reprezentują oni żadnej ze stron, ale obserwują przebieg postępowania ze szczególnym uwzględnieniem pracy sądu (sędziów i pracowników sądu) i sposobu, w jaki realizowane są prawa przysługujące uczestnikom postępowania oraz jak są oni traktowani i w jakich warunkach stają przed sądem.

Szkolenia dla obserwatorów rozpraw odbywały się w 2020 roku w ogromnej większości on-line. Mimo ograniczeń pandemicznych przeprowadziliśmy ich aż 62.

Fundacja udostępnia narzędzia do tego, aby wykonując samemu niewielki odcinek pracy, dokładać swoją cegiełkę do ogólnopolskiego programu badania praktyki sądowej. Dzięki rozwojowi własnego systemu informatycznego zbiera dane od wolontariuszy z całej Polski za pośrednictwem Internetu. Obserwacje są wykorzystywane do przygotowywania sprawozdań i analiz, które są następnie udostępniane sądom oraz opinii publicznej.

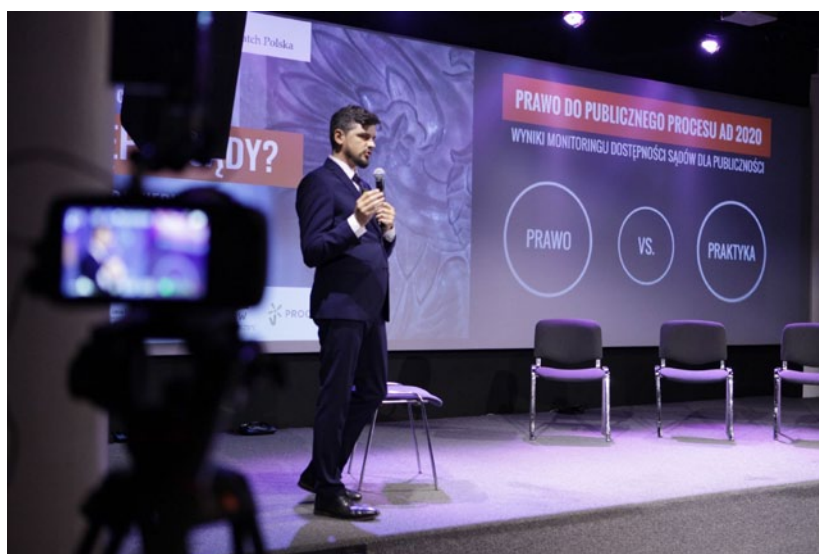
W 2020 roku program osiągnął następujące wskaźniki:

- Liczba miast, w których prowadzony był monitoring: 76
- Liczba sądów, w których prowadzony był monitoring: 127
- Liczba obserwatorów: 184
- Liczba otrzymanych obserwacji posiedzeń: 850
- Liczba otrzymanych obserwacji budynków sądów: 145
- Liczba przeprowadzonych szkoleń: 62
- Liczba uczestników szkoleń: 855

Choć w porównaniu z latami poprzednimi liczba zgromadzonych obserwacji wydaje się skromna, należy mieć na uwadze bezprecedensową sytuację, w której przyszło nam realizować monitoring – pandemię COVID-19. Tym bardziej jesteśmy wdzięczni za zaangażowanie i czas wszystkich osób, które jako wolontariusze Fundacji Court Watch Polska decydują się współpracować z nami na rzecz poprawy działania polskiego wymiaru sprawiedliwości – także w tym trudnym czasie. W tym miejscu pragniemy szczególnie podziękować najbardziej aktywnym wolontariuszom: Patrykowi Biedroniowi, Aleksandrze Dobies, Aleksandrze Gawryś, Aleksandrze Bączkowskiej, Dianie Machockiej, Idze Krążko, Karolowi Budkowi, Mai Warzosze, Mariuszowi Kamińskiemu, Martynie Bogumile Czerniak, Natalii Maliszewskiej.

Coroczna konferencja podsumowująca cykl Obywatelskiego Monitoringu Sądów

25 września 2020 roku odbyła się jubileuszowa, X konferencja Fundacji pt. **„(Nie)dostępne sądy? Polski wymiar sprawiedliwości w trakcie i po pandemii.”** Wychodząc naprzeciw potrzebom wyjątkowego czasu, konferencję po raz pierwszy przeprowadziliśmy w formule hybrydowej – można było wziąć w niej udział zarówno osobiście, w Warszawie, jak i on-line. Podczas konferencji zostały przedstawione wyniki Obywatelskiego Monitoringu Sądów poszerzone o wyniki monitoringu przestrzegania zasady jawności w polskich sądach w ostatnich tygodniach przed wydarzeniem. Zostały sprawdzone zarządzenia prezesów sądów, a nasi Wolontariusze w sierpniu 2020 roku sprawdzili, jak działają one w praktyce w ponad 100 sądach w całej Polsce.

Prezentacja raportu z Obywatelskiego Monitoringu Sądów 2020, Bartosz Pilitowski.
Zapis dostępny na YT: <https://youtu.be/XxpN43eOLaM>

Zostało zaprezentowane również podsumowanie dobrych praktyk dostępności sądów w dobie pandemii z całego świata.

Prezentacja raportu „Sądy dostępne przez Internet. Lekcje z Polski i 12 krajów świata”,
Z. Branicka. Zapis dostępny na YT: <https://youtu.be/fd7oh4naH18>

Podczas konferencji odbyły się również dwa panele dotyczące jawności postępowania w trakcie pandemii:

Panel 1: Dlaczego jawność postępowania jest ważna także w trakcie pandemii? – prowadzony przez Patryka Słowika, Dziennik Gazeta Prawna, goście: SSN prof. dr hab. Włodzimierz Wróbel – Izba Karna Sądu Najwyższego, Uniwersytet Jagielloński, SSA prof. dr hab. Jacek Gołaczyński – Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, Uniwersytet Wrocławski, prof. URz dr hab.

Anna Kościółek – Uniwersytet Rzeszowski, prof. UMK dr hab.
 Stanisław Burdziej – Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Fundacja
Court Watch Polska, mec. Mirosław Wróblewski – Biuro Rzecznika
 Praw Obywatelskich

Panel 1: Dlaczego jawność postępowania jest ważna także w trakcie pandemii?
 Zapis dostępny na YT: <https://youtu.be/WYIH-OfkZvM>

Panel 2: W jaki sposób posiedzenia on-line mogą wspomóc wymiar sprawiedliwości teraz i w przyszłości? – prowadzony przez Bartosza Pilitowskiego, prezesa Fundacji Court Watch Polska, goście: SSO Joanna Bitner – Prezes SO w Warszawie, SSO Wojciech Łukowski – Prezes SO we Wrocławiu, SSR dr Krzysztof Kurosz – Prezes SR dla Łodzi-Śródmieścia, Uniwersytet Łódzki, dr Alek Tarkowski – Prezes Fundacji Centrum Cyfrowe, mec. Włodzimierz Chróścik – Wicedziekan OIRP w Warszawie

Prelegenci panelu „W jaki sposób posiedzenia on-line mogą wspomóc wymiar sprawiedliwości teraz i w przyszłości?”.
 Zapis panelu dostępny na YT: <https://youtu.be/ZME8rOC9h7M>

Plebiscyt „Obywatelski Sędzia Roku”

Konferencja zakończyła się ogłoszeniem wyników plebiscytu „Obywatelski Sędzia Roku”. Tytuł ten zdobył Sędzia Sądu Najwyższego prof. **Włodzimierz Wróbel**. Kapituła plebiscytu doceniła wieloletnie starania w zakresie podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa, edukacji prawnej młodzieży, a także za przypomnienie, jak ważne jest, aby sędzia komunikował się bezpośrednio z obywatelami.

SSN prof. Włodzimierz Wróbel – “Obywatelski Sędzia Roku 2020”, 25.09.2020 r.

Kapituła podjęła także decyzję o przyznaniu wyróżnienia prezesowi Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieście, dr Krzysztofowi Kuroszowi, doceniając jego zaangażowanie w edukację prawną dzieci oraz działania na rzecz jawności posiedzeń, które się odbywają on-line.

SSR Krzysztof Kurosz – wyróżniony w plebiscycie „Obywatelski Sędzia Roku 2020”, 25.09.2020 r.

Obywatelski Monitoring Sądów w roku 2020 finansowany był ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020. Briefing prasowy i przygotowanie raportu dotyczącego dobrych praktyk był organizowany w ramach zadania Badania i analizy dla wymiaru sprawiedliwości 2019-2020 finansowanego przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Nagrody dla Wolontariuszy ufudowała m.in kancelaria CMS

FINANSOWANIE

Wokanda Obywatelska

Serwis internetowy www.wokandaobywatelska.pl to platforma społeczna, za pomocą której Fundacja umożliwi każdemu zaproszenie na rozprawę publiczności. Kojarzy ona osoby poszukujące wsparcia w trakcie ich trwającego procesu z Wolontariuszami Fundacji, którzy wcielają się w rolę niezależnych obserwatorów.

Obecność obserwatora sprawia, że osoby, które skorzystały z Wokandy Obywatelskiej angażują się do pomagania w podobny sposób innym. Corocznie przyjmowanych jest kilkaset nowych zgłoszeń. Fundacja dokłada starań, aby jak najwięcej z nich zakończyło się wizytą obserwatora na rozprawie. W 2020 roku zostało przyjęte 344 zgłoszenia z zaproszeniami na rozprawy. Nasi Obserwatorzy dotarli na 102 z nich, co daje prawie 34% skuteczności.

Prowadzenie serwisu i ciągły kontakt z Wolontariuszami umożliwiły nam również badanie przestrzegania zasady jawności w sądach w czasie trwania pandemii. Wolontariusze odwiedzali sądy w swojej okolicy i sprawdzali, czy zostaną wpuszczeni na sale rozpraw jako publiczność. W ten sposób dbali o realizację prawa do jawnego postępowania i publicznego ogłoszenia wyroku.

Wygląd platformy został odnowiony według nowego projektu architektury informacji oraz layoutu graficznego zgodnego z brand bookiem Fundacji, co sprawiło, że jest spójny z pozostałymi stronami organizacji (strona główna <https://courtwatch.pl/>, platforma edukacyjna <https://edu.courtwatch.pl/> i platforma dla obserwatorów rozpraw Amicus <https://amicus.courtwatch.pl/>).

Wokanda obywatelska – strona główna

W panelu administracyjnym zarządzanym przez moderatora Wokandy Obywatelskiej można akceptować zgłoszenia rozpraw, edytować, komunikować się z osobą zgłaszającą rozprawę oraz dostępne są narzędzia do komunikacji z obserwatorami rozpraw: automatyczny mailing wraz z monitoringiem open rate i click thru (co pomaga w skuteczniejszym docieraniu do aktywnych obserwatorów rozpraw).

Strona umożliwia filtrowanie zgłoszonych rozpraw pod względem miasta, daty rozprawy oraz rodzaju rozprawy (karna, cywilna, rodzinna, gospodarcza, pracownicza, dyscyplinarna, tymczasowe aresztowanie, inna).

Strona została zoptymalizowana pod względem komunikacji zewnętrznej. Została dodana zakładka „nasze historie” pozwalająca odbiorcom zapoznać się z pozytywnym wpływem obecności obserwatorów na rozprawach. Zostały stworzone jasne komunikaty do dwóch grup docelowych strony: obserwatorów rozpraw oraz osób potrzebujących pomocy podczas rozprawy. Każda z tych grup widzi na stronie jasną ścieżkę do:

- a) zgłoszenia swojej rozprawy
- b) zostania obserwatorem rozpraw

Architektura strony głównej została zaprojektowana w taki sposób, aby odpowiednio wyeksponować filmy kampanii „Twoja obecność ma znaczenie”.

Przebudowa **strony** została sfinansowana przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030.

FINANSOWANIE

Serwis **nie** miał w 2020 roku oddzielnego finansowania, mimo to przez cały rok kontynuował swoją działalność.

Kampania społeczna „Twoja obecność ma znaczenie”

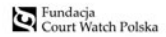
W 2020 roku, mimo ograniczeń związanych z pandemią, udało się nagrać dwa profesjonalne spoty kampanijne – telewizyjny (30 s) promujący prawo do publicznego procesu i pokazujący, że obecność niezależnego obserwatora przynosi oparcie, poczucie bezpieczeństwa i ma pozytywny wpływ na przebieg rozprawy oraz dłuższy, skierowany do młodszego odbiorcy i do wykorzystania w Internecie.

Kadr ze spotu dla młodzieży kampanii „Twoja obecność ma znaczenie”.
Spot dostępny na kanale YT Fundacji: <https://youtu.be/JBmAZgLR5kY>

WEJDŹ NA WOKANDAobywatelska.pl I ZOSTAŃ SPOŁECZNYM OBSERWATOREM ROZPRAW

Kampanijny plakat graficzny do promocji kampanii w Internecie.

Kadr ze spotu telewizyjnego kampanii społecznej „Twoja obecność ma znaczenie”.
Dostępny na kanale YT Fundacji: <https://youtu.be/gisJR9ajooC>

Dodatkowo przygotowaliśmy animowany spot informacyjny, który w sposób przystępny pokazuje, na czym polega Obywatelski Monitoring Sądów oraz jak można się zaangażować w działania Fundacji.

Spot dostępny na kanale YT Fundacji: <https://youtu.be/qSY5eeTtx9Y>

Za pomysł kreatywny i scenariusz spotu 30 s odpowiedzialna jest agencja Fabryka Komunikacji Społecznej, której bardzo serdecznie dziękujemy za zaangażowanie! Produkcję spotu zrealizowała agencja Media Ready. Za pomysł kreatywny, scenariusz i realizację spotu skierowanego do młodzieży odpowiedzialni są nieocenieni przyjaciele Fundacji – Dawid Krasnopolski i Kacper Porembski z Filmfellas.

Zdjęcia z planu filmu „Twoja obecność ma znaczenie”, listopad 2020 roku.
Spot dostępny na YT: <https://youtu.be/JBmAzGLR5kY>

Realizacja spotów kampanijnych była możliwa dzięki wsparciu partnerów: Kancelarii Rymarz Zdort oraz firmie Oknoplast.

Produkcja kampanii była współfinansowana przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030.

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

FINANSOWANIE

Badania i rzecznictwo

Walka o przestrzeganie zasady jawności w polskich sądach podczas pandemii

Nasze działania rzeczniczo-monitoringowe od połowy roku 2020 zostały zdominowane przez intensywną pracę na rzecz obrony prawa do jawnej rozprawy. Ministerstwo Sprawiedliwości i Stowarzyszenie „Iustitia” wydały sprzeczne z Konstytucją RP rekomendacje prowadzące do wyłączenia jawności wszystkich rozpraw. Dlatego skierowaliśmy do nich apel o wycofanie się z tych zaleceń. Udostępniliśmy również na stronie Fundacji nasz List Otwarty z możliwością składania podpisów poparcia. Podpisało go **1010 osób**.

Po naszej interwencji stowarzyszenie „Iustitia” opublikowało 2 czerwca 2020 roku aktualizację swoich wytycznych. Czytamy w nim, że:

„Rozprawy jednak, zgodnie z Konstytucją, powinny odbywać się w sposób jawny, dlatego też jakiegokolwiek zarządzenia prezesów sądów uniemożliwiających udział publiczności, w jakiegokolwiek formie, w posiedzeniach sądowych winny być uchylone.”

Niestety zaleceń Ministerstwa nie udało nam się cofnąć. Miało to ogromny wpływ na funkcjonowanie sądów nie tylko w 2020 roku ale również przez większość 2021 roku. Nasze działania rzeczniczo-monitoringowe w tej sprawie trwały wiele miesięcy i **odbywały się dzięki wzmożonym wysiłkom zespołu, mimo braku dodatkowego finansowania**.

Przeprowadziliśmy szeroko zakrojoną akcję informacyjną, promując prawo do jawnego procesu w mediach społecznościowych oraz na naszej stronie: <https://courtwatch.pl/podpisz-list-otwarty/> **Przedstawialiśmy przykłady spraw, które zmieniły Polskę, ponieważ toczyły się jawnie:**

Proces Toruński zabójców ks. Jerzego Popiełuszki

Rejestracja NSZZ Solidarność

Sprawa Tomasza Komendy

Spór o przyszłość wymiaru sprawiedliwości

W pierwszej połowie czerwca zespół badaczy i wolontariuszy Fundacji przeanalizował zarządzenia prezesów 370 sądów zawierające wytyczne dla organizacji pracy sądu oraz informacje na stronach internetowych sądów przeznaczone dla interesantów. Praktyka realizacji prawa do publicznego procesu została także przetestowana w wybranych 30 sądach poprzez wizytę obserwatora Fundacji. We wrześniu 2020 roku powtórzyliśmy badanie.

Najważniejsze wnioski

Zdecydowana większość prezesów sądów (94% czyli 370 z 392) wydała zarządzenia zmieniające zasady dostępu do budynków sądów. Jeśli weźmiemy pod uwagę wyłącznie sądy, w których wydano wspomniane zarządzenia, w więcej niż 93% z nich (345 z 370) wprowadzono reguły utrudniające lub uniemożliwiające uczestnictwo w rozprawie w charakterze publiczności. Prawie 56% (206) zawiera zapisy ograniczające wstęp publiczności na salę rozpraw (np. poprzez wprowadzenie **konieczności uzyskania karty wstępu lub zgody prezesa sądu**), a w blisko 38% (139) całkowicie zakazano publiczności udziału w rozprawie.

Wyniki wizyt w 30 sądach pokazały, że w praktyce dostęp publiczności bywa niemożliwy także w sądach, gdzie jest on przewidziany lub zarządzenia milczą na temat ograniczeń.

OGRANICZENIA

**W DOSTĘPIE PUBLICZNOŚCI
DO SĄDÓW PWSZECHNYCH**

Fundacja
Court Watch Polska

*„Chociaż utrudnienia wstępu publiczności nie dotyczą wszystkich sądów, to z uwagi na powszechność tego zjawiska oraz wsparcie ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości, możemy mówić aktualnie nie tylko o zagrożeniu, ale o **systemowym łamaniu prawa do publicznego procesu w Polsce.**” - Bartosz Pilitowski, prezes Fundacji Court Watch Polska, współautor raportu „Monitoring zasady przestrzegania jawności w sądach”.*

Dane dostępne na stronie: <https://courtwatch.pl/wyniki-monitoringu-przestrzegania-zasady-jawnosci-w-sadach/>

Promocja wyników monitoringu i współpraca z mediami

W czerwcu zorganizowaliśmy konferencję prasową połączoną z prezentacją wyników monitoringu. Odbyła się on-line na platformie do webinarów Getresponse. Nagranie dostępne na YT: <https://youtu.be/cgWSXsLhR4c>

Podczas konferencji przedstawiliśmy wyniki monitoringu, wnioski oraz nasze rekomendacje skierowane do Ministerstwa Sprawiedliwości i prezesów sądów.

Interwencja: 66 prezesów sądów zmieniło zarządzenia

W lipcu 2020 roku wysłaliśmy **313 listów** do prezesów sądów, którzy wydali zarządzenia ograniczające wstęp do sądu dla publiczności. W prostych słowach – łamały Konstytucję. 66 z nich pod wpływem naszej interwencji zniosło ograniczenia lub je złagodziło.

Wnioskowaliśmy o zmianę tych zarządzeń proponując odpowiednie rozwiązania, w tym posiedzenia on-line.

Sądy dostępne przez Internet: baza dobrych praktyk i działania edukacyjne dla sędziów

Poszukiwaliśmy rozwiązań pozwalających zwiększyć dostępność wymiaru sprawiedliwości w czasach epidemii i nie tylko. Rezultatem naszych działań były:

1. **Seminarium internetowe** pt. „Posiedzenia sądowe online z udziałem publiczności – aspekty prawne, organizacyjne i techniczne”, w którym wzięło udział blisko **70 sędziów** z całej Polski. Nagranie dostępne: <https://courtwatch.pl/posiedzenia-sadowe-online-z-udzialem-publicznosci-nagranie-z-webinarium/>
2. **Raport** na temat wykorzystania Internetu do zwiększenia dostępności wymiaru sprawiedliwości w 12 krajach na świecie: <https://courtwatch.pl/sady-dostepne-przez-internet/>
3. **Raport** „Sądy dostępne przez Internet. Szanse i zagrożenia” we współpracy z kancelarią Domański Zakrzewski Palinka: https://courtwatch.pl/wp-content/uploads/2020/12/FCWP_raport_sady_dostepne_przez_internet_szanse_i_zagrozenia.pdf
4. **Materiały edukacyjne przygotowane i udostępnione dzięki uprzejmości Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia:** „Podstawy prawne udziału publiczności w rozprawach online” oraz „Posiedzenia on-line - instrukcja techniczna”

Wszystkie materiały dostępne są na stronie:

<https://courtwatch.pl/sady-dostepne-przez-internet/>

Podsumowujemy 5 lat Zbigniewa Ziobro na stanowisku ministra sprawiedliwości

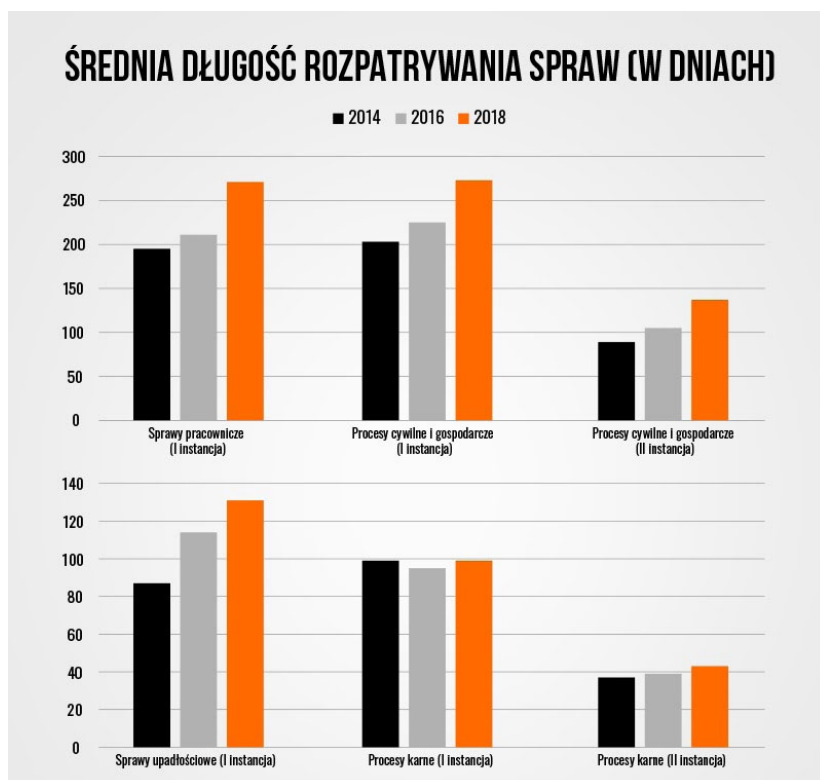
16 listopada 2015 roku, Zbigniew Ziobro ponownie objął urząd ministra sprawiedliwości. Z okazji pięciolecia jego ponownego mianowania postanowiliśmy przypomnieć sobie i Państwu jego obietnice i zderzyć ich treść z rezultatami działań ministra i podległego mu urzędu. Biorąc pod uwagę, że nikt inny w III RP nie pełnił tej funkcji dłużej od niego, mieliśmy co sprawdzać.

Okładka raportu „Sądy dostępne przez Internet. Szanse i zagrożenia” powstałego we współpracy z kancelarią Domański Zakrzewski Palinka.

Pod koniec 2020 roku konfrontowaliśmy słowa i plany Zbigniewa Ziobro z obiektywnymi danymi. Zbieraliśmy je specjalnie dla naszych odbiorców i poszerzyliśmy o perspektywę wpływu 5 lat rządów ministra Ziobro na społeczeństwo, wizerunek naszego kraju i zaufanie obywateli do wymiaru sprawiedliwości. Ta kwestia od początku działalności bardzo leży nam na sercu.

OD 4 LAT CZEKAMY NA USTAWĘ O SĘDZIACH POKOJU

 Fundacja
Court Watch Polska

LICZBA UPADŁOŚCI KONSUMENCKICH OGŁOSZONYCH W KWARTAŁACH 2015-2020

**5 LAT MINISTRA
ZBIGNIEWA ZIOBRO**

POPRAWA SYTUACJI DŁUŻNIKÓW *

* NIE DOTYCZY DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

 Fundacja
Court Watch Polska

SPADAJĄ WSKAŹNIKI NIEZALEŻNOŚCI SĄDOWNICTWA

 Fundacja
Court Watch Polska

Wszystkie analizy zostały umieszczone na stronie internetowej pod linkiem: <https://courtwatch.pl/podsumowujemy-5-lat-ministra-sprawiedliwosci/>

Postulujemy zwiększenie udziału obywateli w wymiarze sprawiedliwości

Strukturalnym problemem Polski jest niski poziom zaufania obywateli do wymiaru sprawiedliwości. Brak zaufania sprawia, że wiele osób nie korzysta z wymiaru sprawiedliwości, kiedy jest on potrzebny. Zbyt wielu Polaków czuje się bez szans w razie sporu mającego finał w sądzie, ignoruje wezwania do sądu, nie szanuje i nie wykonuje wyroków, a z drugiej strony nie brakuje osób, które z sądu uczyniły narzędzie eskalacji, a nie rozwiązywania konfliktów.

Jednym ze sposobów na zwiększenie zaufania do sądów, jest poszerzenie udziału obywateli w wymiarze sprawiedliwości np. poprzez:

1. wprowadzenie sędziów pokoju w Polsce,
2. wybór sędziów społecznych w wyborach powszechnych,
3. większy udział ławników w orzekaniu.

Fundacja
Court Watch Polska

Od kilkudziesięciu lat jedyną formą udziału obywateli w polskim wymiarze sprawiedliwości jest orzekanie w niektórych sprawach pierwszoinstancyjnych przez składy mieszane – z udziałem wybieranych przez rady gmin ławników. **Postulujemy stopniowe zwiększanie udziału społeczeństwa w wymiarze sprawiedliwości i oddanie wyboru sędziów społecznych w ręce samych obywateli.**

Raport „Jak zwiększyć udział obywateli w polskim wymiarze sprawiedliwości?” omawia powyższe możliwości umieszczając je w kontekście aktualnej sytuacji prawnej. Każdemu z rozwiązań przyporządkowuje szczegółowe rekomendacje. Prezentuje także ewolucyjny model dochodzenia do zmian.

Raport kończy prezentacją trzech wzorców, które powinny być brane pod uwagę przy zwiększaniu udziału obywateli w wymiarze sprawiedliwości. Dwa z nich to historyczne wzor-

ce polskie – sądy kompromisarskie oraz sądy pokoju – działające na terenach polskich do początku XX wieku. Trzeci z nich to niedoceniany w Polsce przykład skutecznego zaangażowania obywateli w wymiar sprawiedliwości w Wielkiej Brytanii.

Raport do pobrania: https://courtwatch.pl/wp-content/uploads/2020/11/udzial_obywateli_FCWP.pdf

Powstanie raportu „Jak zwiększyć udział obywateli w polskim wymiarze sprawiedliwości” było współfinansowana przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030.

Powstanie raportu „Sądy dostępne przez Internet. Szanse i zagrożenia” powstało dzięki wsparciu Kancelarii DZP oraz Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030.

FINANSOWANIE

leży zrównać wiek emerytalny kobiet i mężczyzn. dzinie

Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopci

Program Edukacji Prawnej

Fundacja
Court Watch Polska

Wirtualny Turniej Debat Oksfordzkich o Tematyce Społeczno-Prawnej

Sytuacja związana ze stanem epidemicznym okazała się dużym wyzwaniem także w kontekście organizacji trzeciej edycji naszego wydarzenia. Potraktowaliśmy pandemię jako szansę do znalezienia alternatywnych rozwiązań. Przeprowadziliśmy wiele testów technicznych i na początku lipca zorganizowaliśmy pilotażową **wirtualną kontynuację** naszego Turnieju!

Uwierzyliśmy, że czas kryzysu, to także czas innowacji. Intensywne testy techniczne zajęły nam kilkanaście tygodni. Nie chcieliśmy korzystać z gotowych rozwiązań, ponieważ nie spełniały one naszych oczekiwań. Dlatego stworzyliśmy własną platformę internetową. Zależało nam na tym, by każdy uczestnik debaty pojawiał się z kamerą i mikrofonem w odpowiednim miejscu ekranu – właściwym dla jego roli na tle wirtualnej sali rozpraw Naczelnego Sądu Administracyjnego. Drużynom oraz składom oceniającym stworzyliśmy również prywatne pokoje, w których mogli przygotowywać się do debaty lub dyskutować nad werdyktem. Chcieliśmy w ten sposób odtworzyć klimat, który znaleźliśmy z poprzednich edycji Turnieju. Wyzwaniem było

skorelowanie obrazu z dźwiękiem oraz zapoznanie wszystkich osób biorących udział w Turnieju z działaniem naszego systemu. Byliśmy jednak zdeterminowani, stworzyliśmy odpowiednie instrukcje, a mówcy, jurorzy i obserwatorzy chętnie z nami współpracowali, dlatego szybko rozwiązywaliśmy pojawiające się sporadycznie trudności.

Wirtualny Turniej przybrał formę trzydniowych towarzyskich rozgrywek, w których udział wzięło 9 szkół z różnych stron Polski. W tym roku nie został wyłoniony żaden zwycięzca. Wszystkie drużyny, które odważyły się spróbować nowej formy debatowania otrzymały wyróżnienia. Zależało nam przede wszystkim na zachęceniu młodzieży do pogłębiania wiedzy o prawie i merytorycznej dyskusji opartej na rzeczowych argumentach. To z pewnością przyczynia się do zwiększania świadomości prawnej młodych obywateli.

Pomimo niecodziennej formy debaty wielu uczestników chętnie korzystało z możliwości zadawania pytań w czasie dyskusji. Dopingowali ich nauczyciele i koledzy, którzy śledzili streaming Turnieju ze swoich domów.

Koordynatorka Wirtualnego Turnieju Debat Oxfordzkich – Zofia Branicka, podczas Turnieju.

Podczas Turnieju nadal obowiązywały zasady kultury debat oraz elegancki strój. W jury tradycyjnie zasiedli prawnicy z kancelarii Allen & Overy, przedstawiciele środowiska debatanckiego – Fundacji Edukacyjnej G5 oraz Fundacji Court Watch Polska. Taka współpraca kilku środowisk jest dla debatantów doskonałą okazją do poznania różnych perspektyw postrzegania prezentowanych przez nich argumentów. Po ogłoszeniu werdyktów jurorzy wygłaszali publicznie informacje zwrotne, które były dodatkowym elementem edukacyjnym dla wszystkich osób obserwujących debaty.

„Bardzo dziękuję za możliwość spotkania z tak aktywną młodzieżą. Od strony organizacyjnej – ogromny sukces!” – podsumowała mecenas Teresa Kaczyńska-Kochaniec, jedna z jurorek z ramienia Kancelarii Allen & Overy.

Lista uczestników Wirtualnego Turnieju Debat Oxfordzkich o Tematyce Społeczno-Prawnej:

1. I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Będzinie
2. I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika

w Gdańsku

3. I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu
4. II Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Koninie
5. V Liceum Ogólnokształcące im. Augusta Witkowskiego w Krakowie
6. VI Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Krakowie
7. IV Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Stanisława Staszica w Sosnowcu
8. VI Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Szczecinie
9. XXXIII Liceum Ogólnokształcące Dwujęzyczne im. Mikołaja Kopernika w Warszawie

Tezy Turnieju:

- Udział w wyborach powszechnych oraz referendach w Rzeczypospolitej Polskiej powinien być obowiązkowy.
- Należy wprowadzić ławy przysięgłych w polskim postępowaniu karnym.
- Zawody prawnicze powinny mieć możliwość reklamowania swojej działalności bez żadnych ograniczeń.
- Instytucja ułaskawienia w prawie polskim powinna zostać zniesiona.

- „Owoce zatrutego drzewa” nie powinny stanowić dopuszczalnego dowodu w polskim procesie karnym.
- Wszystkie jawne rozprawy powinny być transmitowane na żywo w Internecie.
- Należy zrównać wiek emerytalny kobiet i mężczyzn.
- W wyborach do Sejmu i Senatu powinna zostać wprowadzona zasada maksymalnie jednej reelekcji.
- W polskim systemie prawnym powinno się zlikwidować instytucję świadka koronnego.

Patronat honorowy:

Turniej objął honorowym patronatem Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego Prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski

Partner merytoryczny:

Głównymi Mecenasami Turnieju byli Kancelaria **Allen & Overy** oraz firma **Oknoplast IP Management**.

ALLEN & OVERY

OKNOPLAST

Mecenas:

Patron medialny:

SOBCZYK
& współpracownicy

RZECZPOSPOLITA

FINANSOWANIE

Partnerzy:

**MUZEUM
WARSZAWY**

Wolters Kluwer

Rozwój Programu Edukacji Prawnej dla młodzieży szkolnej

Przejsie szkół na pracę zdalną mocno ograniczyło nasze spotkania z uczniami. Nie mieliśmy wielu okazji do przeprowadzenia symulacji rozpraw i zagrania w Prawopolis. Wykorzystaliśmy jednak moment, w którym zniesiono część obostrzeń. Wczesną jesienią spotkaliśmy się z I Liceum Ogólnokształcącym w Białej Podlaskiej, II Liceum Ogólnokształcącym w Koninie oraz II Liceum Ogólnokształcącym w Wałbrzychu.

Zajęcia prowadzone w każdej szkole oparte są na dwóch narzędziach edukacyjnych: grze planszowej *Prawopolis* oraz symulacji rozpraw cywilnych i karnych. Wolontariusze, by zaangażować uczniów i przybliżyć im podstawowe zagadnienia związane z wymiarem sprawiedliwości, wykorzystują także inne metody interaktywne, np. „burze mózgów” lub pogadanki.

Nasza wolontariuszka Kasia Łukijaniuk przeprowadziła symulacje rozpraw w czterech klasach. A tu kilka zdań od Kasi:

Uczniowie bardzo chętnie brali role, czego początkowo się obawiałam (...) podobało mi się to, że nie czytali z kartek tylko sami kreowali tę historię. Wyrok w przeciwieństwie do tego ze scenariusza był skazujący. (...) W drugim spotkaniu, które miałam z maturzystami bardzo fajnie sprawdziło się omówienie ścieżek kariery prawniczej.

Angelika i Michał Panasowie przeprowadzili w szkole rozgrywki Prawopolis

W 2020 roku Program Edukacji Prawnej odbył się w węższym niż dotychczas zakresie, ale nadal staraliśmy się szerzyć świadomość prawną wśród młodych ludzi. Było to możliwe dzięki zaangażowaniu i wsparciu niezawodnych Wolontariuszy Fundacji.

Rozwój organizacji

Fundacja
Court Watch Polska

520
młowska

W roku 2020 realizowane były założenia **planu rozwoju organizacji**, który powstał w oparciu o przeprowadzoną pod koniec roku 2019 diagnozę problemów i potrzeb.

Założenia planu były następujące:

- Komunikacja podziału odpowiedzialności i decyzyjności między członkami zespołu zarządzającego
- Warsztat integracyjno-zespołowy ze wszystkimi członkami zespołu (faza formowania zespołu oraz wspólnego wypracowania norm jego funkcjonowania, komunikowania się itd.)
- Wypracowanie zasad funkcjonowania biur i ich koordynowania (w tym podział projektów i zadań)
- Wypracowanie zasad komunikacji pomiędzy biurami i członkami zespołów Warszawa-Toruń, wdrożenie dobrych praktyk, (stand up cotygodniowe, podsumowania projektów z przekazaniem informacji zwrotnej, odprawy prowadzone przez liderów/koordynatorów)
- Zaplanowanie cyklicznych spotkań/rozmów służących aktualizacji, czym zajmują się poszczególne osoby (status realizacji projektów i zadań, plany)
- Wdrożenie systemu koordynacji i zarządzania projektami (system IT, wspólna baza danych)
- Wzmocnienie sposobu komunikacji i wdrażania zmian
- Zaplanowanie działań rozwojowych dla zespołu i jego poszczególnych członków po rozmowach rozwojowo-oceniających.

W odpowiedzi na powyższy plan rozwojowy, zostały przeprowadzone następujące działania:

1. Spotkanie 10 marca 2020 w biurze w Warszawie podsumowujące wyniki diagnozy oraz przedstawiające **rekomendacje zmian HR** całemu zespołowi wraz z **sesją informacji zwrotnych**.
2. Spotkanie online 15 maja 2020 na **warsztatach pt. „Efektywność osobista”** przeprowadzone przez trenera House of Skills Dariusza Fijołka. Celami spotkania było zwiększenie efektywności osobistej, rozwój umiejętności zarządzania swoim czasem i planowania swoich działań oraz rozwój umiejętności ustalania priorytetów i koncentrowaniu działań służących osiągnięciu celów.
3. **Wyjazd warsztatowo-integracyjny** całego zespołu z warsztatem dot. efektywnej komunikacji oraz współpracy w zespole 19/20 czerwca 2020 nad jeziorem Zbiczno. Warsztat prowadzony był przez doświadczoną trenerkę oraz autorkę diagnozy problemów i potrzeb dla organizacji, Paulinę Karlińską.

Działania zrealizowane dzięki współfinansowaniu przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030.

FINANSOWANIE

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Rozwój kompetencji społecznych
Wolontariuszy Fundacji

Fundacja
Court Watch Polska

Model kształcenia na polskich uczelniach, w szczególności na wydziałach prawa opiera się przede wszystkim na przekazywaniu wiedzy teoretycznej. Sami studenci są świadomi braków tego modelu. Wg raportu „Studenci Prawa w Polsce” (Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa, 2017) rozwój takich umiejętności jak *przemawianie publiczne, praca zespołowa i skuteczne komunikowanie się* jest oceniany przez studentów jako znacznie niższy niż np. *pisanie pism procesowych i myślenie analityczne i syntetyczne*. W takim modelu kształcenia, osoby o niskich kompetencjach społecznych spotykają się z dużą barierą jeśli chodzi o wejście na rynek pracy, często szukają zatrudnienia poniżej swoich kompetencji. Inne zjawisko dotyczy osób znajdujących zatrudnienie w zawodach prawniczych. Wieloletnie badania Fundacji pokazują, że dla ogromnej rzeszy polskich sędziów komunikatywność na sali rozpraw, mówienie do podsądnych językiem zrozumiałym i dostosowanym do ich potrzeb i możliwości, stanowi wyzwanie.

Ponieważ zdecydowana większość Wolontariuszy Fundacji to studenci wydziałów prawa i administracji, postanowiliśmy wyjść naprzeciw tym problemom i rozwijać ich kompetencje społeczne z myślą, że jako przyszli prawnicy bądź sędziowie, będą potrafili budować “ludzką twarz” wymiaru sprawiedliwości.

Coroczne wsparcie dla 80 osób w każdej z dwóch edycji odbywa się na dwóch płaszczyznach:

1. szkolenia i indywidualny mentoring, w ramach których uczestnicy nabywają wiedzę w sposób dostosowany do ich indywidualnych potrzeb,
2. praca wolontariacka, w ramach której praktykują nabytą wiedzę i umiejętności, zdobywają doświadczenie i mają możliwość zmiany swojej postawy.

Projekt w takim kształcie stanowi uzupełnienie braków w systemie kształcenia na wydziałach prawa, które skupia się na zdobywaniu wiedzy prawniczej, a zaniedbuje umiejętności społeczne i komunikacyjne.

Spotkanie podsumowujące roczny cykl wsparcia w iurze Fundacji w Toruniu.

Projekt jest dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020.

FINANSOWANIE

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wybrane wystąpienia medialne

- W ciągu roku media kilkakrotnie odnosiły się do naszego raportu wydanego w 2019 roku pt. **„Aktualna praktyka stosowania tymczasowych aresztowań w Polsce. Raport z badań empirycznych”**. Portal **OKO.press**¹ i **„Dziennik Bałtycki”**² zamieściły komentarze odnoszące się do raportu. Także **Rzecznik Praw Obywatelskich Adam Bodnar** powołał się na raport Fundacji zwracając się do senackiej komisji ustawodawczej o podjęcie działań w celu zmiany przepisów dotyczących tego środka zapobiegawczego³, jak i w piśmie wystosowanym do premiera Mateusza Morawieckiego⁴. Do naszego raportu odniosła się także **„Gazeta Prawna”**⁵ wskazując, że praktyka stosowania tego środka zapobiegawczego jest nadużywana. Bartosz Pilitowski udzielił wywiadu serwisowi **Onet.pl**⁶. Podczas rozmowy poruszył kwestie podstaw zastosowania tymczasowego aresztowania oraz jego rzeczywistego wpływu na osoby zatrzymane, a także przypomniał najważniejsze rekomendacje, które sformułowaliśmy w raporcie. Podczas wywiadu w **Radiu Wnet**⁷ Bartosz Pilitowski, oprócz przybliżenia słuchaczom zakresu i pryncypiów działalności Fundacji Court Watch Polska, tłumaczył, że to, co jest formalne, zagwarantowane w przepisach, nie przekłada się na praktykę. Natomiast

1 <https://oko.press/tymczasowo-aresztowanych-jest-niemal-dwa-razy-wiecej/> oraz <https://oko.press/do-tarczy-4-0-ziobro-dorzucil-zmiany-w-kodeksie-postepowania-karnego/>

2 <https://plus.dziennikbaltycki.pl/tymczasowych-aresztowan-w-polsce-coraz-wiecej-nawet-kilka-lat-odsiadki-bez-wyroku/ar/c15-14702185>

3 <https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Wystapienie%20do%20senackiej%20komisji%20ws.%20zmian%20zasad%20przed%20C5%82u%20C5%BCania%20aresztu%20C%2010.02.%202020.pdf>

4 <https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/WG%20do%20Prezesa%20Rady%20Ministr%c3%b3w%20ws.%20zasad%20aresztowania,%2011.09.2020.pdf>

5 <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/1486680,areszt-tymczasowy-post-anowienie-sygnalizacyjne-tk-sady-przeslanki.html>

6 <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/sprawa-margot-i-tymczasowe-aresztowanie-bartosz-pilitowski-wywiad/9bgclpj>

7 <https://wnet.fm/2020/09/14/polskie-prawo-nie-przewiduje-takiej-mozliwosci-ze-jawnosc-jest-wylaczona-bo-sala-jest-za-mala/>

artykuł Marcina Terlika pt. „Areszt Plus”⁸ w serwisie **Onet.pl – Wiadomości**, poświęcony problemowi nadużywania tymczasowego aresztowania, został opatrzony eksperckim komentarzem prezesa Fundacji Court Watch Polska.

- 17 lutego 2020 r. dr hab. Stanisław Burdziej gościł w audycji „Rozmowa Dnia” **Radia PiK**⁹. Prowadzący, red. Michał Jędryka, zapytał m.in. o wyłaniający się z badań obraz polskiego sądownictwa, niektóre z założeń aktualnych reformy sądownictwa oraz ich potencjalne konsekwencje, a także o propozycję ustanowienia tzw. sędziów pokoju.
- W ubiegłym roku wielokrotnie wypowiedzieliśmy się w mediach, m.in. w „**Rzeczpospolita**”¹⁰, „**Dzienniku Gazecie Prawnej**”¹¹, nt. odwoływania posiedzeń sądowych, w tym bezterminowego odkładania posiedzenia w sprawie zażaleń na stosowanie tymczasowego aresztowania czy ograniczenia dostępu dla publiczności wprowadzone przez sądy w czasie pandemii COVID-19.
- W maju 2020 roku Bartosz Pilitowski został zaproszony przez red. Jakuba Janiszewskiego do udziału w audycji „Połączenie” radia **TOK FM**¹². Głównym tematem spotkania była kwestia wyboru Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Bartosz Pilitowski mówił o braku zaufania do sędziów Sądu Najwyższego, jak i eskalacji konfliktu wewnętrznego.
- **Apel o jawność rozpraw**, w którym zwróciliśmy się do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” odbił się szerokim echem w ogólnopolskich mediach. Napisali o nim m.in. „**Rzeczpospolita**”¹³,

8 <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/areszt-plus-tymczasowo-aresztowanych-przybywa-w-polsce-w-gwaltownym-tempie/7yg3fkg>

9 <http://www.radiopik.pl/21,1932,stanislaw-burdziej>

10 <https://www.youtube.com/watch?v=Wpi2XBGekxU&t=1s>

11 <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/1476300,jawnosc-rozpraw-ograniczona-zarzadzenia-prezesa-sadu.html>

12 <https://audycje.tokfm.pl/podcast/90376,-W-Sadzie-Najwyzszym-konflikt-formalnie-toczy-sie-o-to-zeby-kazdy-z-kandydatow-byl-glosowany-osobnomowi-Bartosz-Pilitowski>

13 <https://www.rp.pl/Sedziowie-i-sady/305269956-Court-Watch-Polska-apeluje-do-MS-i-Iustitii-o-zmiane-rekomendacji-dla-odmrazanych-sadow.html>

serwis **Prawo.pl**¹⁴ i „**Gazeta Prawna**”¹⁵, częstochowskie wydanie **Wyborczej**¹⁶, **Limanowski Portal Informacyjny**¹⁷ oraz serwis **Klub Jagielloński**¹⁸.

- Wnioski z naszego raportu podsumowującego wyniki badania dostępności rozpraw sądowych dla publiczności zostały przytoczone przez media ogólnopolskie – fragmenty raportu cytowała między innymi „**Rzeczpospolita**”¹⁹, „**Gazeta Prawna**”²⁰, serwis **Prawo.pl**²¹. Portal **Newseria Biznes**²² opublikował wywiad z Bartoszem Pilitowskim, w którym wypowiedział się na temat wyników ww. monitoringu oraz prawnych konsekwencji, które może nieść ze sobą nieprzestrzeganie zasady jawności rozpraw sądowych, a przede wszystkim ogłaszanie wyroków bez zachowania tej reguły. Mówił także o efektach interwencji, którą podjęliśmy po zdiagnozowaniu pierwszych ograniczeń wstępu publiczności na rozprawy.
- Przy okazji publikacji raportu podsumowującego kolejną edycję Obywatelskiego Monitoringu Sądów pojawiły się artykuły zawierające opinie dotyczące sądownictwa i podsumowującej najważniejsze wnioski z naszych badań pojawiły się m.in. w **Polsat News**²³, **Gazeta Prawna**²⁴ oraz

14 <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/sady-ograniczaja-dostep-publicznosci-do-rozpraw-prawnicy,500641.html>

15 <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/1479398,jawnosc-rozpraw-ogloszenie-wyroku-koronawirus-court-watch-ms-iustitia.html>

16 <https://czestochowa.wyborcza.pl/czestochowa/7,89625,25991232,sad-czestochowa-ruszaja-procesy-obszerwowanie-rozpraw-tylko.html>

17 <https://limanowa.in/index.php/aktualnosc/sad-oglasza-publicznie-wyroki-na-you-tube-ie/49339>

18 <https://klubjagiellonski.pl/2020/07/24/wirus-ograniczania-jawnosci-w-polskich-sadach/>

19 <https://www.rp.pl/Sady-i-prokuratura/307089993-Odmrozone-sady-przy-mkniete-dla-obywateli-w-wielu-rozprawy-bez-publicznosci.html>

20 <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/1485826,zeznania-swia-dkow-na-pismie-sad.html>

21 <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/jak-wyglada-jawnosc-rozpraw-po-odmrozeniu-pracy-sadow-raport,501245.html>

22 <https://biznes.newseria.pl/news/pandemia-ograniczyla,p268810509>

23 <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2020-09-25/pandemia-ograniczyla-jawnosc-wyrokow-i-dostep-do-sadu/>

24 <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/1491865,court-watch-polska-koronawirus-sadu-raport.html>

Prawo.pl²⁵ – dwukrotnie. Odniesienie do wyników naszych badań znalazło się także w wywiadzie z dr Olgą M. Piaskowską²⁶ oraz tekście Patryka Słowika²⁷. O naszych raportach wspomniały także portale regionalne – **Katowice.wyborcza.pl**²⁸ oraz **Głos Pomorza**²⁹.

- Z kolei internetowe serwisy „**Rzeczpospolitej**”³⁰ oraz „**Gazety Wyborczej**”³¹ obok podsumowania naszej pracy badawczej przedstawiły także sylwetkę laureata plebiscytu Obywatelski Sędzia Roku – sędziego Sądu Najwyższego, prof. Włodzimierza Wróbla.

Briefing prasowy przed konferencją Obywatelski Monitoring Sądów 2020, wrzesień 2020 r.

25 <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/jak-wyglada-jawnosc-rozpraw-w-dobie-koronawirusa,503369.html>

26 <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/przewleklosc-procesow-to-nie-skutek-pandemii-wywiad-z-dr-olga,503272.html>

27 <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/1492075,konstytucja-czasowo-wylaczona.html>

28 <https://katowice.wyborcza.pl/katowice/7,35063,26372587,sady-nie-wpuszczaja-publicznosci-pod-pretekstem-epidemii-lamane.html>

29 <https://plus.gp24.pl/raport-court-watch-w-pandemii-jawnosc-rozpraw-nie-tak-oczywista/ar/c1-15211994>

30 <https://www.rp.pl/Sedziowie-i-sady/309259896-Prof-Wlodzimierz-Wrobel-zostal-Obywatelskim-Sedzia-Roku-2020.html>

31 <https://wyborcza.pl/7,75398,26340232,wlodzimierz-wrobel-z-nagroda-obywatelskiego-sedziego-roku-kiedy.html>

Znaczące zdarzenia prawne

W 2020 roku odnotowano następujące zdarzenia prawne o znaczących skutkach dla działalności i sytuacji finansowej Fundacji:

- 13 stycznia 2020 roku podpisano umowę darowizny z A. Sobczyk i Współpracownicy Kancelaria Radcy Prawnego na rozwój Programu Edukacji Prawnej, w szczególności organizację Turnieju Debat Oksfordzkich o Tematyce Społeczno-Prawnej. Na ten cel została przekazana darowizna w wysokości 3 000 zł.
- 17 kwietnia 2020 roku podpisano umowę darowizny z CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang Pośniak i Bejm Sp. k. na wsparcie realizacji działalności statutowej Fundacji. Na ten cel została przekazana darowizna w wysokości 3 000 zł.
- 8 czerwca 2020 roku podpisano umowę darowizny z Allen&Overy A. Pędzich Sp. k. w zakresie edukacji prawnej i wsparcia finansowego działań realizowanych przez Fundację na rzecz podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa. Na ten cel została przekazana darowizna w wysokości 13 000 zł.
- 26 czerwca 2020 roku podpisano umowę darowizny z Oknoplast IP Management Sp. z o.o. Sp. k. w zakresie edukacji prawnej i wsparcia finansowego działań realizowanych przez Fundację na rzecz podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa. Na ten cel została przekazana darowizna w wysokości 15 000 zł.
- podpisano umowę o partnerstwie na rzecz realizacji projektu „Wspólnie - Dostępnie - Sprawiedliwie” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój z Fundacją Polska Bez Barrier.
- 09 lipca 2020 roku podpisano umowę o sfinansowanie zadania „Obywatelski Monitoring Sądów 2021” w ramach Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata

2018-2030, Priorytet 3. Rozwój instytucjonalny lokalnych organizacji strażniczych i mediów obywatelskich. Edycja 3 ze środków Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Łączna wysokość wydatków kwalifikowalnych wynosi 199 900,00 zł do wykorzystania w latach 2020-2021.

- 22 października 2020 roku otrzymano grant (Federal Assistance Award) na projekt "Polish and American justice systems in face of COVID-19" sfinansowany ze środków U.S. Embassy Warsaw w wysokości 9 999 USD.
- 30 października 2020 roku podpisano umowę darowizny z Oknoplast IP Management Sp. z o.o. Sp. k. w zakresie wsparcia działań statutowych, a w szczególności na potrzeby kampanii "Twoja obecność ma znaczenie". Na ten cel została przekazana darowizna w wysokości 25 000 zł.
- 25 listopada 2020 roku podpisano umowę o dofinansowanie projektu „Wspólnie - Dostępnie - Sprawiedliwie” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Łączna wysokość wydatków kwalifikowalnych wynosi 806 537,50 zł do wykorzystania w latach 2021-2022.

Finanse

1. Informacja o wysokości uzyskanych przychodów w 2020 roku z wyodrębnieniem ich źródeł:

- a. Darowizny: 67 996,64 zł
- b. Dotacje: 1 036 939,59 zł
- c. Odpłatna działalność pożytku publicznego: 31 958,42 zł
- d. Przychody z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych: 8 368,90 zł. Fundacja posiada status organizacji pożytku publicznego od 30 listopada 2015. W 2020 roku z tytułu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych wydatkowaliśmy 5 653, 17 zł. Środki te zostały przeznaczone na szkolenia z Obywatelskiego Monitoringu Sądów dla nowych obserwatorów i dojazd do miejsc szkoleń.
- e. Przychody finansowe: 440,50 zł
- f. Wynik finansowy działalności gospodarczej: 0 zł
- g. Procentowy stosunek przychodu osiągniętego z działalności gospodarczej do przychodu osiągniętego z pozostałych źródeł: nie dotyczy

2. Informacja o poniesionych kosztach na:

- a. Realizację celów statutowych – działalność nieodpłatna: 1 082 483,90 zł
- b. Realizację celów statutowych – działalność odpłatna: 18 930,93 zł
- c. Administrację: 35 202,81 zł
- d. Działalność gospodarczą: 0 zł
- e. Pozostałe koszty: 0 zł

3. Pozostałe dane o:

- a. Liczbie osób zatrudnionych w Fundacji: 7
- b. Łączna kwota wynagrodzeń wypłaconych przez Fundację z podziałem na:
 - i. Wynagrodzenia: 364 096,98 zł
 - ii. Nagrody: 0 zł
 - iii. Premie: 0 zł
 - iv. Inne świadczenia: 0 zł
 - v. Z wyodrębnieniem całości tych wynagrodzeń osób zatrudnionych wyłącznie w działalności gospodarczej: nie dotyczy
- c. Wysokości rocznego lub przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wypłacanego łącznie członkom zarządu i innym organów Fundacji oraz osobom kierującym wyłącznie działalnością gospodarczą z podziałem na:

- i. Wynagrodzenia: 0 zł
 - ii. Nagrody: 0 zł
 - iii. Premie: 0 zł
 - iv. Inne świadczenia: 0 zł
- d. Wydatkach na wynagrodzenia z umów zlecenia i dzieło: 287 959,85 zł
 - e. Udzielonych przez fundację pożyczkach pieniężnych, z podziałem według ich wysokości, ze wskazaniem pożyczkobiorców o warunkach przyznania pożyczek oraz z podaniem podstawy statutowej udzielania takich pożyczek: nie dotyczy
 - f. Kwotach ulokowanych na rachunkach bankowych ze wskazaniem banku: 320 775,16 zł w Alior Banku
 - g. Kwota ulokowana w kasie gotówkowej na dzień 31.12.2020: 294,39 zł
 - h. Fundacja nie przyjęła ani nie dokonała płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane
 - i. Wartości nabytych obligacji oraz wielkości objętych udziałów lub nabytych akcji w spółkach prawa handlowego ze wskazaniem tych spółek: nie dotyczy
 - j. Nabytych nieruchomości, ich przeznaczeniu oraz wysokości kwot wydatkowanych na to nabycie: nie dotyczy
 - k. Nabytych pozostałych środkach trwałych: nie dotyczy
 - l. Wartości aktywów i zobowiązań Fundacji ujętych we właściwych sprawozdaniach finansowych sporządzanych dla celów statystycznych:
 - i. Aktywa: 458 416,95 zł
 - ii. Zobowiązania: 97 962,12 zł

4. Dane o działalności zleconej Fundacji przez podmioty państwowe i samorządowe:

Brak

5. Informacja o rozliczeniach Fundacji z tytułu ciążących zobowiązań podatkowych:

Zobowiązania na dzień 31.12.2020 wyniosły 0,00 zł, w tym 0,00 zł względem ZUS i 0,00 zł względem Urzędu Skarbowego (PIT).

6. Informacja dotycząca przeprowadzenia kontroli w okresie sprawozdawczym:

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli działalności Fundacji.

Dziękujemy wszystkim naszym Darczyńcom - instytucjonalnym, grantodawcom oraz osobom prywatnym - za wsparcie finansowe i merytoryczne.

Pomagaj nam, żebyśmy dalej dokumentowali to, co dzieje się w polskich sądach i zmieniali na lepsze polski wymiar sprawiedliwości.

Wspieraj nasze działania, [włączając się we współpracę](#) lub [przekazując darowizny](#).

Numer konta bankowego do darowizn: 61 2490 0005 0000 4500 2357 9689

Tytułem: „Darowizna na cele statutowe”

W 2020 roku wsparli nas m.in.:

ALLEN & OVERY